

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 94(477):327/94(5):94(6)

**ВНЕСОК УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНУ ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Білан С.О., доктор історичних наук, професор (bilanso@ukr.net)

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Революція Гідності в Україні показала всьому світу прагнення українців до демократичних змін у розбудові громадянського суспільства та підтримки курсу

євроінтеграції. Однак, боротьба народу за свою свободу, честь та гідність окрім пробудження патріотичних настроїв в українському суспільстві дало поштовх до активізації антиукраїнських настроїв як серед внутрішнього, так і зовнішнього електорату. Активна участь росії в дестабілізації внутрішньої ситуації в Україні, на жаль, дала свої результати – анексія Криму, підтримка сепаратистських настроїв серед жителів сходу та півдня України, створення квазідержав «лнр-днр», і як наслідок, тим самим приховано-військовим шляхом захоплення частини нашої держави під свій контроль.

Світова спільнота не визнала анексії Криму та створення «лнр-днр» висловивши свої глибокі занепокоєння щодо цього, але, знаходячись в залежності від постачання енергоресурсів з росії, не наважилася на рішучі кроки для забезпечення миру та дотримання норм міжнародного права. Відчувши безкарність за свої діяння, які були вже далеко не першими (Молдова, Грузія, Чечня тощо), російська федерація готувала підґрунтя та ресурси для повномасштабного вторгнення.

З початком повномасштабної війни росії проти України (24 лютого 2022 р.), світ затамувавши подих очікував на розвиток подій і навіть не задумувався над тим, що наша держава для світу являється одним із передових постачальників аграрної продукції, насамперед зернових. Постачання на світовий ринок у 2021 р. українськими зерновими експортерами склало еквівалент харчуванню близько 400 млн осіб, не враховуючи потреби внутрішньо-українського споживача, про що повідомив міністр агрополітики та продовольства України Роман Лещенко на початку лютого 2022 р. [1].

Результати 2021 р. були вражаючими: сільське господарство досягло найвищого приросту виробництва серед інших галузей економіки – 14,4%; збільшилося виробництво в аграрному секторі на 19,2%; сільськогосподарське виробництво забезпечило надходження до ВВП найбільшого відсотка серед усіх секторів економіки – більше 10%. Україна впевненими кроками підкорювала вершини світового ринку та претендувала на статус одного з найбільших гарантів світової продовольчої безпеки, виношуючи стратегічні плани до 2030 р. забезпечити продовольством 1 млрд населення світу [1].

Війна призвела до припинення можливості експортувати зернові до Африканського та Азійського континентів (особливо країни Близького Сходу та Північної Африки), що стало значною загрозою до спалаху голоду, адже, для прикладу, Єгипет у 2021 р. був другим у світі імпортером української пшениці, Ліван 50 % пшениця купував в Україні, Лівія – 43 % [2]. Країни, імпорт української пшениці до яких має менший відсоток, постраждали менше, але ціни на світовому ринку невблаганно зросли, спричинивши погіршення ситуації, особливо в країнах з низьким рівнем економіки та соціальної підтримки.

Відчули наслідки війни у вигляді припинення можливості імпорту з України зернових і країни ЄС, зокрема Іспанія й Нідерланди (відповідно четверте та п'яте місця з-поміж імпортерів). Основним імпортером української кукурудзи та деяких інших зернових за останні декілька років являється Китай [2].

Повномасштабне вторгнення росії на територію України призвело до виведення із сільськогосподарського обігу значної частини угідь придатних для вирощення зернових культур в межах Київської, Чернігівської, Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей. Території де відбувалися бойові дії потребують розмінування та ретельного очищення від вибухонебезпечних предметів, що, за оцінкою військових, може розтягнутися в часі на декілька місяців, а то і років. Наголосимо, що місця довготермінових бойових дій потребуватимуть в рази більшого часу на розмінування та убезпечення їхнього використання, можливо десятків років. Враховуючи перераховані вище обставини виникає логічне застереження щодо терміну відновлення посівних площ України, і в свою чергу, можливостей поновити довоєнний рівень виробництва, переробки та постачання продовольства, зокрема, експорту сільськогосподарської продукції.

Основними шляхи експорту зернових до 24.02.2022 р. були басейни Азовського та Чорного морів, як для України, так і для країни-агресорки, яка використовувала цей маршрут

для експорту близько 40 % своїх зернових. З початком бойових дій всі торгівельні шляхи були перерізані, що в свою чергу спричинило колапс постачання з України зернових культур до країн Близького Сходу та Північної Африки. Ціни на збіжжя досить стрімко почали підніматися, що в свою чергу, створило ажіотаж на світовому зерновому ринку та страх голодних бунтів примусив світову спільноту активніше тиснути на росію введенням санкцій та вимогою організувати зерновий коридор.

Наприкінці липня 2022 р. світ з полегшенням констатував відновлення експорту зернових з українських підконтрольних портів, але це не вирішило питання припинення війни та виведення військ росії з території України.

Таким чином, можемо зауважити, що роль України в забезпеченні глобальної продовольчої безпеки наскільки велика, що значна частина країн напряду відчула на собі результат припинення імпорту українського зерна, але це ніщо, в порівнянні з тим, яку ціну щодня, щогодини та щохвилини платить український народ, а особливо бійці ЗСУ, за можливість бути вільною, суверенною, унітарною та незалежною Україною.

Перелік посилань

1. Україна годує 400 млн людей у світі. URL:<https://agronews.ua/news/ukrayina-goduye-400-mln-lyudej-u-sviti/>

2. Україна й надалі залишається житницею світу. URL:<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ukrayina-j-nadali-zalishayetsya-zhitniceyu-svitu/>